

Aan de gemeenteraad van Maastricht

Maastricht, 11 juni 2018

Geachte raadsleden,

Conform het advies van de informateurs Rianne Letschert en Wil Rutten d.d. 13 april 2018 zijn de fracties van CDA, Senioren Partij Maastricht, GroenLinks, D66, VVD en SP met elkaar in gesprek gegaan over de vorming van een coalitie voor de periode 2018-2022, op basis van een inhoudelijk programma. De gesprekken vonden plaats onder regie van de formateurs Murk Peutz en Wim Hazeu. Vandaag hebben wij dit proces succesvol afgesloten met de ondertekening van het hoofdlijnenakkoord 'Maastricht, onbegrensd en ontspannen.' Met deze brief bieden wij dit akkoord aan u aan. Op maandag 18 juni zullen wij het eerste gedrukte exemplaar aanbieden aan de raadsvoorzitter, om vervolgens met u hierover in gesprek te gaan.

In samenspraak

In dit hoofdlijnenakkoord formuleren wij onze gezamenlijke ambitie voor Maastricht op langere termijn en verbinden daaraan doelstellingen voor de periode 2018-2022. Het is geen vuistdik, dichtgetimmerd document maar een hoofdlijnenakkoord, met daaraan gekoppeld de opdracht aan het nieuwe college om de beschreven koers en doelstellingen nadrukkelijk in samenspraak met de gemeenteraad, stad en regio verder uit te werken en te realiseren.

Majeure opgaves

Het hoofdlijnenakkoord formuleert stevige ambities op een veelvoud van terreinen. Dat moet ook, want we staan voor een fors karwei, kijkend naar de grote uitdagingen die voor ons liggen. We noemen er enkele. Onze samenleving verandert waardoor verbindingen niet meer vanzelfsprekend tot stand komen. Onze saamhorigheid staat onder druk met een alsmaar groeiende kloof tussen groepen die wel en niet op eigen kracht meekomen. Onze economie verandert, waardoor vraag en aanbod op de arbeidsmarkt om een nieuwe strategie vragen. Ons klimaat verandert, waardoor innovaties nodig zijn voor ons wonen, verwarmen, vervoeren en produceren. Majeure opgaves die niet meer vanuit klassieke concepten en structuren opgelost kunnen worden.

Vertrouwen

Met het formuleren van ambitieuze doelstellingen nemen we bewust het risico dat we ze niet allemaal halen. We zullen dan uitleggen waarom niet. We kiezen voor deze aanpak, in plaats van het

behoedzaam formuleren van veilige doelen, omdat we met al onze partners een flinke klus te klaren hebben. Maar ook omdat we het volste vertrouwen hebben dat we met elkaar kritisch en respectvol zoeken naar de oorzaak van tegenvallers en elkaar steunen in het oplossen daarvan.

Uitnodiging

De opgaven voor de komende jaren vragen om een hierop afgestemde bestuurlijke en ambtelijke werkwijze. Ook dit betekent een belangrijke opdracht voor het nieuwe college. In aanvulling hierop willen we graag binnen de gemeenteraad open met elkaar in gesprek gaan over hoe we komende periode vanuit dertien fracties het best gezamenlijk de dialoog en het debat kunnen voeren over de toekomst van Maastricht. Ieder vanuit zijn eigen inhoud, rol en verantwoordelijkheid. Ook willen we met elkaar verkennen hoe we de betrokkenheid van de stad bij het functioneren van de gemeenteraad verder kunnen vergroten en het draagvlak voor het lokaal bestuur in onze stad versterken. Graag nodigen wij u hiervoor uit.

Met vriendelijke groet,

Vivianne Heijnen,
CDA

Jim Janssen,
Senioren Partij Maastricht

Gert-Jan Krabbendam,
GroenLinks

Franca Eurlings,
D66

John Aarts,
VVD

Mara de Graaf – van Haasen,
SP

Maastricht

onbegrensd en ontspannen
unlimited and unstrained

Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022
Coalition agreement 2018-2022

English version:
www.gemeentemaastricht.nl/coalition2018

Maastricht onbegrensd en ontspannen

Hoofdlijnenakkoord coalitie 2018-2022

CDA - Senioren Partij Maastricht - GroenLinks - D66 - VVD - SP

11 juni 2018

Colofon

Fotografie: Aron Nijs - cover, Philip Driessen - binnenzijde omslag en pagina's 27 en 30, Jonathan Vos - pagina's 2, 15, 21 en 36, Guy van Grinsven - pagina 28
Ger de Loo - pagina 24

Tekening en kaart: Roel Meertens - pagina 40, Stijn Halfens - pagina 6

English version: www.gemeentemaastricht.nl/coalition2018

1. Inleiding: Een onbegrensde en ontspannen stad

Maastricht is een sociale en saamhorige stad, waarin alle inwoners zich thuis voelen. Een stad die vanuit een rijke historie zich steeds nadrukkelijker ontwikkelt en profileert als een internationale universiteitsstad in een krachtige kennisregio. Een veilige, duurzame en vitale stad met een aantrekkelijk leef-, werk-, en verblijfsklimaat voor bewoners, bedrijven en bezoekers. Dat is onze ambitie voor Maastricht. Dat is onze stad, die zich kenmerkt en onderscheidt als onbegrensd en ontspannen.

Ontspannen stad

Een ontspannen stad is een stad waarin alle bevolkingsgroepen waardevol samenleven. Een open stad, waar bewoners, bedrijven en bestuur met wederzijds respect naar elkaar luisteren en krachten bundelen om Maastricht samen beter te maken. Een sociale en saamhorige stad waar de bewoners erop kunnen vertrouwen dat ze gesteund worden als ze het op eigen houtje niet meer redden. Waar de gezondheid van alle Maastrichtenaars voorop staat en alle talenten worden aangeboord. Waar leefbaarheid als kernwaarde overeind blijft staan. Een ontspannen stad is natuurlijk en vooral een veilige stad en een schone, groene en duurzame stad.

Een ontspannen stad is ook een welkome, inclusieve stad, waarin nadrukkelijk iedere inwoner door ons als Maastrichtenaar wordt gezien: jong en oud, tijdelijk en permanent, *international* en Nederlander, praktisch- en theoretisch geschoold, arm en rijk, vluchteling en voorbijganger, zelfstandig en ondersteund. En of je hier sinds kort of al heel lang woont, en ongeacht geartheid en religie: wij zijn allemaal Maastrichtenaar.

Maastricht is de stad waar het tempo bepaald wordt door al deze Maastrichtenaars. Een stad waar een duurzame economische ontwikkeling altijd ten dienste staat van het welzijn van al die Maastrichtenaars. Een ontspannen stad is daarmee het unieke en onderscheidende Maastrichtse aanbod in de toenemende internationale concurrentiestrijd om talent in alle lagen van de arbeidsmarkt. Tegen overspannen steden elders plaatsen wij met onze stad en regio de beste kwaliteit van leven: een gebied dat wel de voordelen biedt van een grote stad, maar door zijn aantrekkelijk groene landschap, sociale samenhang en betaalbare woningen, niet de nadelen. Wonen, werken, leven in balans.

Onbegrensde stad

Een ontspannen stad is ook een onbegrensde stad. Het belang van Maastricht houdt niet op bij de gemeente- of zelfs landsgrens. De bloei van de hele (Eu)regio is ons aller belang. De steden en provincies vervullen samen een grensoverschrijdende voortrekkersrol. En als hoofdstad van Limburg komen we natuurlijk op voor alle Limburgers.

De manier waarop we in de stad elkaar respectvol en gelijkwaardig bejegenen is ook de manier waarop we met partners in de regio vanuit krachtenbundeling en samenwerking over grenzen heen aantrekkelijk willen blijven voor al onze bewoners, bezoekers en bedrijven. Want ook al is Maastricht de grootste stad en hoofdstad van Limburg, in nationaal en internationaal perspectief zijn we in ons eentje nooit krachtig genoeg om overeind te blijven in de concurrentie tussen stedelijke regio's.

Een ontspannen stad is ook een ambitieuze stad. Een spannende stad en een bruisende stad. Dat bijt elkaar niet; dat versterkt elkaar. Wat voor mensen geldt, geldt ook voor de gemeenschap van mensen: alleen vanuit een ontspannen fundament worden grootse prestaties geleverd.

Een open en onbegrensde stad gunnen we niet alleen onszelf, maar ook anderen die in tijden van nood een veilige haven zoeken. Daarin neemt de stad haar verantwoordelijkheid. Zoals ze dat al eeuwen doet. Maastricht staat al tweeduizend jaar open voor mensen die samen bouwen aan het rijke culturele erfgoed waar deze stad zo trots op is. En dat we samen verder uitbouwen in een onbegrensde en ontspannen stad van Europese allure.

Hoofdlijnenakkoord

Voor u ligt het coalitieakkoord 2018-2022 op basis waarvan de raadsfracties van CDA, Senioren Partij Maastricht, GroenLinks, D66, VVD en SP hebben besloten samen bestuursverantwoordelijkheid te dragen. Het vormen van de onbegrensde en ontspannen stad willen we uitdrukkelijk in samenspraak met raad, stad en regio realiseren. Daarom ligt hier geen vuistdik, dichtgetimmerd document maar een hoofdlijnenakkoord, waarvan we een eerste concept tijdens het formatieproces al met een aantal partners hebben besproken. Het is nadrukkelijk een agenderend document, met de opdracht aan het college om dit samen met raad en partners nader uit te werken en te concretiseren in een uitvoeringsprogramma. Maar ook een startdocument als opmaat naar een nieuwe stadsvisie, die we in het eerste jaar van de nieuwe bestuursperiode samen met raad, stad en regio willen opstellen. Om die vervolgens ook met elkaar te realiseren.

Zo'n geactualiseerde visie op de toekomst van onze stad is nodig omdat we voor grote uitdagingen staan. We noemen er enkele. Onze samenleving verandert waardoor verbindingen niet meer vanzelfsprekend tot stand komen. Onze saamhorigheid staat onder druk met een alsmaar groeiende kloof tussen groepen die wel en niet op eigen kracht meekomen. Onze economie verandert, waardoor vraag en aanbod op de arbeidsmarkt om een nieuwe strategie vragen. Ons klimaat verandert, waardoor innovaties nodig zijn voor ons wonen, verwarmen, vervoeren en produceren. Majeure opgaves die niet meer vanuit klassieke concepten en structuren opgelost kunnen worden. Dit betekent ook een belangrijke opgave voor onze bestuurlijke en ambtelijke werkwijze.

Leeswijzer

Hoe gaan we deze uitdagingen aan? Daarvoor leggen we met dit hoofdlijnenakkoord de basis. Hierin schetsen we in hoofdstuk 2 zeven toekomstperspectieven voor onze stad en regio in 2030. Daaraan koppelen we concrete doelstellingen voor de periode 2018-2022. Deze doelstellingen beschrijven daarmee de concrete inzet in de komende vier jaar om naar het geschetste toekomstbeeld te groeien.

We hebben hoge ambities. Daar horen ambitieuze doelstellingen bij. Daarmee nemen we bewust het risico dat we ze niet allemaal halen. We zullen dan uitleggen waarom niet. We kiezen voor deze aanpak, in plaats van het behoedzaam formuleren van veilige doelen, omdat we met al onze partners een flinke klus te klaren hebben. Maar ook omdat we het volste vertrouwen hebben dat we met elkaar kritisch en respectvol zoeken naar de oorzaak van tegenvallers en elkaar steunen in het oplossen daarvan.

Met deze doelstellingen beogen we onze stad iedere dag een stapje vooruit te brengen, zodat de inwoners aan het eind van de coalitieperiode een merkbare verandering voelen. Dat maken we meetbaar met indicatoren.

De indicatoren bieden daarmee een houvast om te kunnen bepalen in hoeverre we de doelstellingen halen. Wij zullen deze zo veel mogelijk koppelen aan de zeventien *UN Sustainable Development Goals*, oftewel de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Deze zijn bedoeld om de wereld tot een betere plek te maken in 2030 en vragen om een nieuwe mondiale agenda. Wereldwijd is het beëindigen van armoede volgens de VN de grootste uitdaging van deze tijd. Verder zijn er doelen op het gebied van gezondheid, onderwijs, duurzame energie, minder ongelijkheid en het aanpakken van klimaatverandering.

Realistische ambities vragen om concrete doelstellingen die in hoofdstuk 3 zijn vertaald in een actueel financieel kader. Het afsluitende hoofdstuk 4 presenteert de portefeuille-indeling.

2. Toekomstperspectieven en doelstellingen

Zoals in de inleiding al is aangegeven, kiezen we voor het werken vanuit een hernieuwde gezamenlijke Stadsvisie 2030 die we in het eerste deel van de bestuursperiode 2018-2022 met raad, stad en regio vorm en inhoud willen geven. Als vertrekpunt voor dit proces delen we in dit hoofdstuk zeven toekomstperspectieven die ons gezamenlijk antwoord zijn op de vraag hoe wij Maastricht als onbegrensde en ontspannen stad willen vormgeven. Dat is als:

- een open stad (2.1);
- een sociale en saamhorige stad (2.2);
- een duurzame en bereikbare stad (2.3);
- een slimme, lerende stad (2.4);
- een gezonde stad (2.5);
- een economisch vitale stad (2.6);
- en een aantrekkelijke stad (2.7).

Aan elk van deze perspectieven koppelen we onze doelstellingen voor de periode 2018-2022. Het effect van deze doelstellingen willen we meetbaar gaan maken met indicatoren. In dit hoofdlijnenakkoord noemen we bij elk toekomstperspectief de thema's waarop we passende indicatoren gaan ontwikkelen.

2.1. Open stad

We zien Maastricht om te beginnen als een open stad. Een stad waarin bewoners, bedrijven, instellingen en bestuur met wederzijds respect voor elkaars belang gezamenlijk vorm en inhoud geven aan de stad. Ontspannen, maar ook onbegrensd: een stad waarbij het stadsbestuur in regionaal verband krachten bundelt met partners binnen het Heuvelland, Zuid-Limburg en de Euregio Maas-Rijn. Dit werken we in deze paragraaf uit in een visie richting 2030 met daaraan gekoppelde doelstellingen en indicatoren voor de periode 2018-2022.

Hoe zien we Maastricht in 2030?

Maastricht is in 2030 door samenwerking binnen en buiten de stadsgrenzen beduidend sterker dan gemeentebestuur en gemeentelijke organisatie op eigen kracht ooit hadden kunnen realiseren: een krachtige stad in een sterke Euregio. Hiervoor is een open houding onmisbaar. We werken vanuit vertrouwen en vanuit de wil om elkaar aan te vullen.

Maastricht is niet van de gemeente, haar bestuurders of ambtenaren, maar van de gemeenschap: ruim 122.500 Maastrichtenaars die deze welkome veelzijdige stad vormen. Samen met bezoekers en mensen die hier komen om te werken. Dit hoofdlijnenakkoord en de hierin verwoorde toekomstperspectieven en doelstellingen gaan over hen. Daarom heeft de gemeente een open en uitnodigende houding naar hen, maar ook naar de Maastrichtse bedrijven en maatschappelijke instellingen. Zij geven consequent en continu samen vorm en inhoud aan maatschappelijke opgaven vanuit een gezamenlijk geformuleerde toekomstvisie.

Zo is er op het gebied van de directe woon-, leef-, en werkomgeving volop ruimte voor eigen initiatief en maatschappelijk eigenaarschap. Een over de jaren heen steeds groter en gevarieerder wordende groep inwoners neemt deze uitnodiging op basis van positieve ervaringen aan, maar toont ook wederzijds begrip en respect als in de uiteindelijke belangenafweging door het stadsbestuur gemotiveerd anders wordt besloten.

Als gemeente bieden we veel ruimte voor experimenten op het gebied van dialoog, burgerparticipatie en samenwerking ('cocreatie'). We bieden succesvolle experimenten continuïteit en gaan deze stadsbreed toepassen. Niet-geslaagde experimenten beëindigen we, maar niet zonder er van te hebben geleerd.

Samenwerken met inwoners en instellingen en gebruikmaken van hun deskundigheid zijn onze vertrekpunten bij planvorming. Vooral binnen het sociale domein en daar waar het gaat om de directe woon- en leefomgeving. Niet alleen hun mening is belangrijk, maar vooral hun expertise. Om dat te bereiken is er blijvend ruimte voor het vernieuwen van overleg- en werkvormen, voor eigen initiatief en voor meer eigenaarschap vanuit onze wijken, buurten en kernen. De gemeentelijke gereedschapskist van regels, procedures en werkwijzen is hieraan ondersteunend. En passen we aan als dat nodig is. Hierdoor kunnen we steeds sneller van denken naar doen gaan, steeds sneller nieuwe concepten invoeren, maar ook sneller besluiten om te stoppen als ze niet het gewenste resultaat opleveren.

Vooraf dat laatste toont een groot vertrouwen in elkaar om samen te durven onderzoeken en vragen te stellen. De grootste innovaties komen voort uit experimenten die niet meteen slagen, maar daardoor wel nieuwe creativiteit losmaken. We investeren daarom in initiatieven vanuit bestaande vitale structuren, verenigingen en platforms en stimuleren waar nodig nieuwe organisatievormen.

Vanuit dezelfde houding bouwen we royaal en loyaal stevig aan de samenwerking met onze partners binnen de Euregio: met de Provincie Limburg, met onze Zuid-Limburgse zustersteden Heerlen en Sittard-Geleen, met de gemeenten in het Heuvelland, maar ook grensoverschrijdend. Gezamenlijke doelen staan daarbij centraal.

In 2030 concluderen we dat het gelukt is om ook grensoverschrijdend groter en sterker te worden. We vinden het vanzelfsprekend om in gezamenlijkheid, over organisatie-, gemeente- en landsgrenzen heen, uitdagingen op het gebied van kenniseconomie en arbeidsmarkt, mobiliteit, cultuur en klimaat, energie en landschap op te pakken. We excelleren door te specialiseren, niet door te concurreren.

Een ontspannen stad maakt dus keuzes, samen met de andere steden en gebieden binnen de Euregio, vanuit onderling aanvullende kwaliteiten en aanbod. Daardoor manifesteren we ons in 2030 als een compleet en zeer aantrekkelijk stedelijk gebied met prachtige natuur- en groengebieden in zijn midden. Het is ons gelukt om als regio succesvol te blijven in de toenemende internationale concurrentie tussen stedelijke regio's. En we slagen er beter in om talent voor deze regio te behouden door het bieden van een aantrekkelijke balans tussen wonen, werken, leven en voldoende loopbaanperspectief in de Euregio.

Het profiel van Europese stad geeft handen en voeten aan de open stad. Met 'Working on Europe' profileert Maastricht zich wereldwijd als de werkplaats van Europa, waar kritische mensen samenkomen voor het debat om Europa beter te maken, voor alle Europeanen¹. De stad Maastricht, de Provincie Limburg en Universiteit Maastricht werken samen aan dit profiel en betrekken daar uitdrukkelijk de inwoners van deze stad en regio bij. Daarmee is de erfenis van het Verdrag van Maastricht voorgoed gezekerd.

Een open stad is ook een dienstbare stad. Maastricht heeft met ambitie en met oog voor elders bewezen innovaties voortgebouwd aan een eigentijds ingerichte gemeentelijke dienstverlening aan bewoners en buurten. Daarbij zijn de opgaves vanuit de Omgevingswet en de groeiende digitale mogelijkheden aangegrepen als kans voor verbetering en innovatie².

Maastricht levert ook diensten aan andere gemeenten: financieel verantwoord en binnen de lopende discussie over de bestuurlijke organisatie in Zuid-Limburg. We vervullen als hoofdstad van Limburg, samen met de provincie, een trekkersrol in de lobby naar Den Haag en Brussel.

Het Rijk zien wij uitdrukkelijk als partner in de ontwikkeling van regio en Euregio. Samen met de Provincie Limburg verstevigen wij onze Haagse lobby. Daarbij benadrukken we de belangen van de ontwikkelingen van de regio en Euregio voor heel Nederland: Limburg maakt Nederland groter.

¹ Zie ook paragraaf 2.7, de aantrekkelijke stad.

² Zie ook paragraaf 2.7, de aantrekkelijke stad.

Organisatieontwikkeling

Het duidelijk herkenbaar zijn als open stad in 2030, zoals hiervoor beschreven, was niet mogelijk geweest zonder anders te denken, te sturen en te werken als gemeentelijke organisatie. Meer aandacht voor de praktische uitvoering – en niet alleen voor theoretisch beleid. Integraler – en niet meer van het kastje naar de muur. Gericht op maatschappelijke output – en minder op input.

We noemen dat opgavegericht werken. De maatschappelijke opgave staat centraal: wat willen we in en met de samenleving bereiken? 'We' betekent ook echt 'wij': de gemeente, de uitvoerders en de doelgroepen werken samen, aan de voorkant, aan een oplossing.

Maastricht kan dit. We hebben het bewezen met de A2. Daar is geen vanuit de overheid strak voorgeschreven plan in de markt gezet, maar een maatschappelijk gewenste uitkomst: verbind twee stadsdelen, verlos ons van de bovengrondse snelweg en verbeter de leefkwaliteit. Vervolgens is de beste oplossing gekozen, die integraal, samen met vele partijen is bedacht. En waarbij degene voor wie we het deden – de bewoners – intensief zijn betrokken. Dit Maastrichts Model verdient inmiddels internationaal navolging en biedt ook voor andere maatschappelijke opgaven kansen om te komen tot nieuwe vormen van samenwerking.

Voor de gemeentelijke organisatie betekent opgavegericht werken dat we vanaf de start van een opdracht de juiste partners samenbrengen. Intern én extern. Ongeacht van welke afdeling of organisatie collega's afkomstig zijn en ongeacht of het om beroepskrachten of om betrokken inwoners gaat.

De complexiteit en duur van de opdracht bepalen vervolgens hoe we deze netwerken organiseren: voor de ontwikkeling van een strategie, maar nadrukkelijk ook om voldoende executiekracht voor de uitvoering te organiseren. Modellen kunnen variëren van lichte overleg- en projectvormen tot het instellen van nieuwe structuren en organisaties. En kunnen op stedelijke, regionale, Euregionale, nationale en internationale schaal plaatsvinden.

Om dit te bereiken wordt binnen onze organisatie fors geïnvesteerd in competentieontwikkeling, cultuurverandering, ontschotting en de introductie van nieuwe werkvormen.

Doelstellingen 2018-2022

Wat gaan we deze bestuursperiode doen om de geschetste visie op Maastricht als open stad te bereiken? Concrete doelstellingen voor de raadsperiode 2018-2022 zijn:

- Blijvend investeren in en innoveren op het gebied van burger- en overheidsparticipatie, zowel binnen bestaande vitale structuren, verenigingen en platforms, als vanuit kansrijke nieuwe concepten. Niet alleen om meningen te horen, maar ook deskundigheid en ervaringen te gebruiken bij het vormgeven van beleid;
- Een experiment in een aantal buurten met een burgerbegroting, waardoor inwoners rechtstreeks zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen over de inzet van budgetten voor de verbetering van de directe leefomgeving;
- Samen met partners binnen de Euregio ontwikkelen, uitvoeren en organisatorisch verankeren van een gemeenschappelijke agenda, gericht op de majeure samenwerkingsthema's. Daarin komen vanuit Maastricht in ieder geval de volgende thema's aan bod:
  1. Kenniseconomie en arbeidsmarkt ³, waaronder:
    - Verminderen van grenseffecten (inclusief gezamenlijke lobby), waardoor het makkelijker wordt om aan de andere kant van de grens te gaan werken;
    - Intensiveren grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling en het vergroten van loopbaankansen voor studenten en scholieren, zodat zij niet alleen hun eerste maar ook volgende banen in de eigen (Eu)regio vinden;
    - In dat kader het Maastricht International Center (met gemeente Maastricht en Provincie Limburg als stichters) verder uitbouwen;
    - Het Rijk betrekken bij lobby voor het slechten van fysieke en bureaucratische grenzen binnen de Euregio, waardoor deze beter functioneert en een directe bijdrage kan leveren aan de 'BV Nederland'.
  2. Mobiliteit ⁴, waaronder:
    - Euregionale vervoersagenda voor verschillende modaliteiten (fiets, auto, trein, bus en tram) om zo de verschillende vervoerssystemen over de grenzen heen beter op elkaar af te stemmen;
    - Verbeteren internationale verbindingen Sittard/Heerlen-Maastricht-Luik-Brussel en Maastricht/Sittard-Heerlen-Aken-Keulen. Daarvoor opzetten van een gezamenlijke lobby;
  3. Cultuur ⁵, waaronder:
    - Regionale cultuurprogrammering, om samen tot een completer aanbod te komen;
    - Herpositionering van het Theater aan het Vrijthof in Zuid-Limburgse context;
    - Popbeleid, om te komen tot krachtenbundeling in plaats van concurrentie.
  4. Klimaat, energie en landschap ⁶, waaronder:
    - Gezamenlijke aanpak van hoogwater en waterkwaliteit van de Maas en haar zijrivieren;
    - Krachtenbundeling in de opgave rondom de energietransitie, waaronder de distributie van restwarmte en geothermie. Hierbij maken we gebruik van de in de regio aanwezige kennis en ervaring rondom het Groene Net en Mijnwater.
- Gezamenlijk met Provincie Limburg en Universiteit Maastricht investeren in het Europese profiel van Maastricht vanuit het programma 'Working on Europe';

³ Zie ook paragraaf 2.4, de slimme, lerende stad, en 2.6, de economisch vitale stad.

⁴ Zie ook paragraaf 2.3, de duurzame en bereikbare stad, en 2.7, de aantrekkelijke stad.

⁵ Zie ook paragraaf 2.7, de aantrekkelijke stad.

⁶ Zie ook paragraaf 2.3, de duurzame en bereikbare stad.

- Opgavegericht werken: een stevig en voortvarend programma voor organisatie-ontwikkeling, gericht op onder meer wendbaarheid, ontschotting, samenwerking, en vergroten executiekracht, cocreatie en samenwerkingsverbanden binnen lokale en (Eu)regionale netwerken. Cultuurverandering, competentieontwikkeling, deregulering en nieuwe werkvormen staan hierbij centraal;
- De realisatie doorzetten van een gezamenlijke organisatie voor gemeentelijke bedrijfsvoeringstaken op Zuid-Limburgs niveau (het Shared Service Center Zuid-Limburg);
- De introductie van de Omgevingswet aangrijpen als innovatie van integraal werken en verbetering van de dienstverlening rondom onder meer vergunningverlening;
- Stadsvisie 2030 fundamenteel actualiseren in een gezamenlijk proces met raad, stad en regio;
- Actief uitdragen van de kernwaarden voor onze samenleving: respect, verdraagzaamheid, vrede en vrijheid. Deze kernwaarden zijn leidend bij onder meer de viering van 75 jaar bevrijding in 2019.

Te ontwikkelen indicatoren 2018-2022

Het nieuwe college krijgt opdracht om een aantal indicatoren voor de open stad te ontwikkelen, onder meer gericht op:

- Mate van betrokkenheid inwoners bij het functioneren van en meedoen aan het lokale openbaar bestuur;
- Herkenbaarheid bij inwoners van (de resultaten van) een (Eu)regionale samenwerkingsagenda.

2.2. Sociale en saamhorige stad

Maastricht is een sociale en saamhorige stad, waarin iedereen zich thuis voelt. Een stad die waarde toevoegt aan de samenleving en aan ieders leven.

Hoe zien we Maastricht in 2030?

In de ontspannen, saamhorige stad is iedereen welkom en wordt niemand buitengesloten. Diversiteit, tolerantie en solidariteit zijn vanzelfsprekende kernwaarden. Niemand zakt door het ijs. Iedereen doet mee, en bouwt mee aan de Maastrichtse samenleving: in een baan of op een andere manier als mantelzorger of vrijwilliger.

Geholpen door de economische groei slaagt een steeds grotere groep Maastrichtenaars daar op eigen kracht in. Juist omdat binnen alle beleidsterreinen van de gemeente integraal gewerkt wordt aan het betrekken van mensen die soms een handje hulp nodig hebben, zoals ouderen, kwetsbare jongeren, stadgenoten die in armoede leven of mensen met een beperking,

We kiezen nadrukkelijk voor een open houding, maatwerk en eigen regie, op basis van gelijkwaardigheid en vertrouwen. En vanuit de oprechte overtuiging dat elke Maastrichtenaar een waardevolle bijdrage kan leveren aan de stad. Samen met de mensen die even aan de zijkant staan, gaan we op zoek naar die waarde, met ruimte voor experimenten.

Kwaliteit van zorg en ondersteuning en investeren in algemene voorzieningen voor de inwoners van de stad zijn noodzakelijk voor het slagen van de transformatie. Zelfredzaamheid is daarbij waardevol, maar niet altijd vanzelfsprekend. Maatwerk staat voorop.

Dankzij een ingezet aanvalsplan ligt de armoede in Maastricht in 2030 onder het landelijk gemiddelde. Daarvoor is niet alleen geld nodig, maar vooral een brede aanpak van de dieperliggende factoren die deze armoede veroorzaken. Het is meestal niet alleen werkloosheid die tot armoede leidt, maar een combinatie van factoren als eenzaamheid, relatiebreuk, een lage arbeidsparticipatie, laaggeletterdheid, stress, en stijgende woon- en zorglasten.

Samen met de kennisinstellingen wordt een brede en diepgaande analyse opgesteld van structurele oorzaken van armoede en achterstand. We krijgen grip op het fenomeen dat sociale ongelijkheid wordt doorgegeven van generatie op generatie. Ook is er een cultuurverandering nodig bij stadsbestuur en organisatie om te werken vanuit vertrouwen en de durf om te experimenteren, en dus ook om af en toe te mislukken.

Bijzondere aandacht is er voor het verminderen van het aantal kinderen dat opgroeit in armoede. De geïntegreerde aanpak van armoede, waaronder vroegtijdige signalering, leidt tot een forse verlaging van het aantal uithuiszettingen.

In 2030 zijn ook mensen die al lang geen werk hadden nauw betrokken bij het reilen en zeilen van de stad. Daarvoor zijn vitale en levensvatbare buurtnetwerken en sport- en cultuurverenigingen nodig waar mensen aan kunnen meebouwen.

In een ontspannen, saamhorige stad leven mensen met elkaar en niet naast elkaar. Eenzaamheid komt voor in alle lagen van de bevolking, en binnen alle leeftijden. Maar in 2030 wonen we in wijken waarin alle lagen van de bevolking zich thuis voelen, en waar voldoende en betaalbare woningen beschikbaar zijn voor een mix van ouderen, gezinnen en studenten. Waar mensen met lagere- en middeninkomens een woning vinden. Waar innovatieve woonvormen beantwoorden aan de specifieke behoefte van jong-afgestudeerden. Wijken waar mensen zich kunnen hechten, ook als ze ouder worden, dankzij levensloopbestendige woningen. Waar jong en oud met respect voor elkaars levensritme en cultuur samenleven. Ook mensen die tijdelijk gebruik hebben gemaakt van beschermd wonen en nu op eigen benen staan, hetgeen de doorstroming bevordert. Waar de openbare ruimte uitnodigt tot ontspanning, ontmoeting en saamhorigheid.

Het opruimen van de fysieke barrières in de stad, zoals de A2 en de spoorzone, heeft in 2030 ook geleid tot een sterke en diverse sociale samenhang in buurten en wijken. Stedelijke functies landen niet alleen in de binnenstad of op kantoorlocaties, maar vaak daarbuiten, waardoor ook in meer kwetsbare wijken het voorzieningenniveau wordt aangejaagd en de leefbaarheid vergroot.

Doelstellingen 2018-2022

Wat gaan we op korte termijn doen om het geschetste toekomstperspectief van de sociale en saamhorige stad te bereiken? Concrete doelstellingen voor de raadsperiode 2018-2022 zijn:

- Intensiveren van de ingezette transformatie en cultuurverandering sociaal domein, vanuit stevige ontschotting, deregulering en bredere benadering. Daarbij is het doel niet alleen om mensen aan het werk te krijgen, maar ook om actief te gaan zoeken naar andere op maat gesneden vormen van meedoen voor hen voor wie dat (tijdelijk) niet mogelijk is;
- Introductie van alternatieve vormen van aanbesteding en subsidieverlening, waarbij de te bereiken maatschappelijke effecten centraal staan. Daarbij laten we ons inspireren door het internationaal bekend geworden 'Maastrichts Model' van innovatief aanbesteden;
- Voor succesvolle re-integratie op de arbeidsmarkt of anderszins in de samenleving, is van belang dat mensen hun basis weer op orde krijgen en houden. De gemeente helpt en ondersteunt daarbij;
- De gemeente geeft als organisatie zelf het inspirerende voorbeeld aan de stad als het gaat om het bieden van een zinvolle plek aan mensen met een soms onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt;
- Inzetten op een 50-gezinnen-aanpak voor het fundamenteel doorbreken van het fenomeen dat sociale ongelijkheid wordt doorgegeven van generatie op generatie;
- Substantiële afname van armoede. Daarvoor stellen we in het eerste jaar van deze coalitieperiode een aanvalsplan armoede op, gebaseerd op gelijkwaardigheid en vertrouwen, met de volgende elementen:
  - Structurele analyse en aanpak armoedeproblematiek samen met kennisinstellingen, gericht op dieperliggende oorzaken, met daarbij ambtelijk en bestuurlijk regie op het armoededossier;
  - Beleidsvelden met invloed op armoede integraal laten samenwerken (bijvoorbeeld woonlasten, verduurzaming, WMO en arbeidsparticipatie);
  - Overeind houden budget armoedebestrijding, met bijzondere aandacht voor kinderen;
  - Zoeken van experimenteerterruimte om als startende ondernemer bij te verdienen vanuit bijstand, geïnspireerd door het voorbeeld van Breda.

- Intensivering schuldhulpverlening in samenwerking met relevante partners;
- De groei van het aantal woningzoekende studenten opvangen met een flexibele schil van studentenhuisvesting, middels grootschalige herontwikkeling en campuswonen;
- Specifieke behoefte van jong-afgestudeerden in beeld brengen en daarin voorzien met een aanpak voor een toereikend aanbod van innovatieve woonvormen;
- Het huidige beleid op woningsplitsing wordt eind 2018 geëvalueerd;
- Stimuleren van gemengde buurten met een mix van bevolkingsgroepen en leefstijlen;
- Maastricht profileert zich als een welkome en tolerante stad, met diversiteit als kernwaarde;
- Een kloppend hart in elke buurt: samen met partners faciliteren we algemene laag-drempelige voorzieningen en ontmoetingsplekken zoals huiskamers en buurthuizen;
- Verder uitwerken van plannen voor voldoende en betaalbare woningen, ook voor middeninkomens.

Te ontwikkelen indicatoren 2018-2022

Het nieuwe college krijgt opdracht om een aantal indicatoren voor de sociale en saamhorige stad te ontwikkelen, onder meer gericht op:

- Geluksindicator, mate van algeheel welbevinden;
- Armoede-indicator.

2.3. Duurzame en bereikbare stad

We zien Maastricht als een duurzame en bereikbare stad, die op beide thema's de klimaat-opgave aangrijpt als kans en waarin inwoners en bezoekers zo veel mogelijk op eigen kracht bewegen.

Hoe zien we Maastricht in 2030?

Maastricht is in 2030 een duurzame stad die hard op weg is volledig klimaatneutraal te worden door het voortvarend toepassen van technologische innovaties. Dit lukt mede dankzij het krachtige en aanjagende voorbeeld van de gemeentelijke organisatie die zelf inmiddels volledig klimaatneutraal is. Maastricht zet gezamenlijk met partners in stad en regio indrukwekkende stappen op het gebied van verduurzaming van mobiliteit, energie, en stadsontwikkeling. De stad is in 2030 volledig afvalloos.

In een ontspannen stad reizen mensen relaxed in plaats van stressvol. Maastrichtenaren en bezoekers verplaatsen zich in 2030 binnen onze compacte stad vooral te voet en met de fiets en zijn daardoor vanzelfsprekend meer in beweging. Het volledig elektrisch openbaar vervoer is voor iedereen toegankelijk, ook voor mensen met een beperking. Door verbetering van onder meer de fietsinfrastructuur en een substantiële uitbreiding van voorzieningen voor fietsparkeren, is de binnenstad autoluwer en de lucht aantoonbaar schoner. Uitgebreide P&R-voorzieningen rond de stad met hoogfrequente OV-transfers dragen daaraan bij. We hebben geld gespaard om in 2030, aan het einde van de exploitatieperiode, parkeergarages anders in te zetten. Bijvoorbeeld voor fietsparkeren of voor de zelfrijdende elektrische auto's die op bestelling kunnen worden opgeroepen door bewoners en bezoekers.

“Stappen, trappen, openbaar vervoer, personenauto.” In die volgorde prioriteren de Vlamingen de verschillende vervoersvormen. Dit ‘STOP’-principe inspireert ook Maastricht. De auto maakt plaats voor openbaar groen, spelen en ontmoeten. Merkbaar is de indrukwekkende reductie van overlast door vrachtverkeer binnen de stad, dankzij een structurele oplossing voor het transitieverkeer in samenwerking met onze Belgische bureaus en door een emissieloze stadsdistributie. Station Maastricht is in 2030 een doorgaand internationaal knooppunt in plaats van een nationaal kopstation.

Op het gebied van energie is gekozen voor besparing en stapsgewijze vergroening. Zo leveren al enkele jaren een aantal zonneweides een significante bijdrage aan de lokale productie van groene stroom. Het ‘van het gas’ halen van gemiddeld tweeduizend woningen per jaar, nodig om de rijksdoelstelling in 2050 te bereiken, wordt in samenwerking met de woningcorporaties en particuliere eigenaren wijkgericht aangepakt. Een breed gedragen transitieplan draagt bij aan duidelijkheid en draagvlak bij bewoners, bedrijven en instellingen.

Als afgeleide daarvan is de duurzaamheidsopgave samen met het beroepsonderwijs aangegrepen als een economische kans binnen een nieuw segment in de arbeidsmarkt. In toenemende mate slagen we er in restwarmte van industriële productieprocessen binnen onze eigen regio te gebruiken als alternatief.

Duurzaamheid is kernthema in de stadsontwikkeling. Zoals in Sphinxkwartier en Belvédère, bij Stad en Spoor, de Groene Loper, het ENCI-gebied en de hoogwatermaatregelen in het gebied van Eijsden tot Itteren (Zuidelijk Maasdal).

De klimaattransitie heeft ook een sociale transitie veroorzaakt. Maastrichtenaren worden waar nodig geholpen met het verduurzamen van hun huizen, zodat iedereen profiteert van een hogere woonkwaliteit met lagere energielasten. Maar ook de directe leefomgeving gaat er met sprongen op vooruit. In 2018 leidden te veel steen en asfalt in woonbuurten plaatselijk tot hoge nachttemperaturen waar mensen veel last van hadden (‘hittestress’). Het vergroenen van deze buurten zorgt inmiddels voor lagere temperaturen en minder wateroverlast bij noodweer.

Doelstellingen 2018-2022

Wat gaan we deze bestuursperiode doen om de geschetste visie op de duurzame stad te bereiken? Concrete doelstellingen voor de raadsperiode 2018-2022 zijn:

- 100 procent klimaatneutrale gemeentelijke organisatie in 2030 als aanjager van de ambitie om vervolgens binnen afzienbare tijd, samen met bewoners en bedrijven, de volledig klimaatneutrale stad Maastricht te realiseren;
- Onderdelen van deze brede duurzaamheidsagenda met een concreet transitieplan, in lijn met de klimaatbegroting en monitoring op basis van meetbare gegevens en tijdsplanning zijn:
  - Ontwikkeling van een robuust warmtenet voor onze stad, waarbij het doortrekken van de leiding met restwarmte van het Chemelotterrein van Maastricht Aachen Airport naar onze stad een interessante optie is;
  - Ontwikkeling van een robuust binnenstedelijk warmtenet door het benutten van lokale industrie in samenwerking met deze partijen;
  - Het onderzoeken van de kansen van geothermie naast restwarmte;
  - Een wijkgerichte aanpak samen met corporaties en particuliere woningeigenaren om woningen ‘van het gas’ te halen, met prioritering op basis van kansrijkheid;
  - Instellen milieuzone, ter verbetering van de luchtkwaliteit en leefbaarheid in de binnenstad en om daarmee een instrument te ontwikkelen waarmee geleidelijk en in stappen toegewerkt kan worden naar een emissieloos verkeersaanbod;
  - Emissieloze stadsdistributie in 2025 door het opschalen van bestaande initiatieven;
  - Onderzoek naar optimalisatie van afvalinzameling door één systeem binnen het centrum, eveneens ter verbetering van de luchtkwaliteit en leefbaarheid;
  - In parkeergarages versnelde capaciteitsuitbreiding dan wel volledige ombouw ten behoeve van elektrische auto's;
  - Voor 4 jaar de uitvoering van het uitvoeringsprogramma Maastrichts Energie Akkoord garanderen. Van daaruit worden investeringen van marktpartijen gestimuleerd, bijvoorbeeld voor de aanleg van zonneweides;
  - Realiseren zonneweides Lanakerveld en Belvédèreberg;
  - Aanleggen van zonnepanelen op zo veel mogelijk gemeentelijk vastgoed;
  - Substantiële toename van het aantal laadpalen in woonwijken en centrum, in combinatie met snellaadstations bij P&R-locaties voor bezoekers;
  - Tevens inwoners mogelijkheid bieden om eigen oplaadpunten in de openbare ruimte te plaatsen;
  - In samenspraak met corporaties en particuliere verhuurders inzetten op het hanteerbaar houden van woonlasten door verduurzaming;
  - Benadering van de duurzaamheidsopgave als economische kans en speerpunt richting onderwijs en arbeidsmarkt;
  - In overleg treden met regionaal beroepsonderwijs vanuit de noodzaak dat er voldoende personeel moet zijn om de duurzaamheidstransitie ook daadwerkelijk te kunnen realiseren;
  - Aanscherpen duurzaamheidsdoelstellingen binnen het gemeentelijk aankoopbeleid en partners in de stad stimuleren om dit voorbeeld te volgen;

- Bij hernieuwde aanbesteding van elektriciteit inzetten op nationaal groen geproduceerde energie en partners in de stad stimuleren om dit voorbeeld te volgen;
- Vergroenen van de openbare ruimte als een van de centrale doelstellingen van de actualisatie van het Groenstructuurplan, onder meer om ecologie te verbeteren en stedelijke hittestress en wateroverlast te verminderen;
- Verhogen van het onderhoudsniveau openbaar groen;
- Verder terugdringen van restafval;
- Initiatieven vanuit buurten om de eigen omgeving te vergroenen worden omarmd en ondersteund;
- Nul emissie van het gemeentelijk wagenpark als uitgangspunt bij vervanging;
- Mogelijkheid tot differentiatie in lokale lasten om positief gedrag te belonen (groenbonus).
- Uitvoeren van een brede mobiliteitsagenda, met onder meer:
  - Bevorderen van een mobiliteitstransitie richting voetganger, fiets en openbaar vervoer;
  - Eerste zichtbare aanzet voor een nieuw verkeerscirculatieplan met maatwerk-oplossingen voor ouderen en mensen met een beperking, om zo de gewenste mobiliteitstransitie te versnellen;
  - Onderdeel hiervan is de verdere uitbouw van uitstekende P&R-voorzieningen aan de randen van de stad en uitbreiding van fietsenstallingen in centrum west, bij voorkeur in pandig of ondergronds;
  - Bij voldoende draagvlak bij bewoners en ondernemers parkeerruimte binnen de stad omzetten ten behoeve van alternatief gebruik voor fiets, groen, spelen en ontmoeting;
  - Vrachtverkeer uit België dat Maastricht niet als eindbestemming heeft, rijdt ook niet door de stad. Op basis van dit uitgangspunt komen tot een structurele oplossing voor de lange termijn met vooruitlopend hierop reducerende maatregelen op de korte termijn. Beide in overleg en samenwerking met de Belgische overheden ⁷.
  - Continueren en zo mogelijk intensiveren van Maastricht Bereikbaar, gericht op zowel de mobiliteits- als duurzaamheidsopgave. Voortzetting van de steun van provincie en Rijk is hierbij onmisbaar;
  - Realisatie Tram Hasselt-Maastricht op basis van genomen besluiten. In geval van fundamentele aanpassingen en wijzigingen worden deze integraal bekeken;
  - Voortzetten project Stad en Spoor gericht op de aanpak van de barrièrewerking van de spoorzone en de transformatie van station Maastricht naar internationaal knooppunt;
  - Binnen de spoorzone oplossen van de problematiek van halterende lange-afstandsbussen aan de oostzijde van het station;
  - Middelen reserveren om aan het einde van de exploitatieperiode parkeergarages in te zetten voor duurzame vervoersvormen.

Te ontwikkelen indicatoren 2018-2022

Het nieuwe college krijgt opdracht om een aantal indicatoren voor de duurzame en bereikbare stad te ontwikkelen, onder meer gericht op:

- CO2-voetafdruk van de stad;
- Verschuiving tussen gebruik van verschillende mobiliteitsvormen;
- Verhouding duurzame energie in relatie tot het totale energieverbruik.

2.4. Slimme, lerende stad

We zien Maastricht als een slimme, lerende stad, die niet alleen grensoverschrijdend maar ook grensverleggend werkt aan betere kansen voor de inwoners van stad en regio. Die daardoor talenten vasthoudt en aantrekt, of ze nu praktisch of theoretisch geschoold zijn. Investeren in kennis en innovatie is namelijk het onmisbare fundament voor een sociale en economisch vitale stad, met een arbeidsmarkt die aantrekkelijk is voor de vestiging van bedrijven. Dit werken we in deze paragraaf uit in een visie richting 2030 en daaraan gekoppelde doelstellingen voor de periode 2018-2022.

Hoe zien we Maastricht in 2030?

Het inzetten op een internationale universiteitsstad van Europese allure in een krachtige kennisregio werpt zijn vruchten af. De onderwijsinstellingen vormen een robuuste keten van lager, middelbaar, praktisch, hoger en universitair onderwijs. Dat kan alleen dankzij uitstekend basisonderwijs binnen onze wijken en kernen en vitaal middelbaar onderwijs binnen onze stad en regio. Deze krachtige en robuuste onderwijsketen, die goed aansluit op de vraag van de arbeidsmarkt, ontwikkelt alle inwoners – levenslang lerend – in hun eigen, individuele talent.

Dit grootste kapitaal van de onbegrensde en ontspannen stad is het fundament en de voorwaarde voor de groei van de internationale universiteitsstad.

We werken in 2030 al een aantal jaren vanuit een integrale visie, waarbij onderwijs gezien wordt als belangrijke voorwaarde voor zowel een sociale als een economisch vitale stad. Vanuit een oprechte betrokkenheid geven de overheid en ketenpartners gezamenlijk richting aan de kwaliteit van het primair, secundair en beroepsonderwijs, op basis van een gezamenlijk ontwikkelde Educatieve Agenda Maastricht.

Innovaties op het gebied van zorg en gezondheid blijven niet binnen de muren van onderwijs- en onderzoeksinstituten, maar komen ten goede aan onze inwoners. De stad als proeftuin voor innovatie en vernieuwing leidt daarmee tot een duurzame verankering van onderwijs- en onderzoeksinstituten in stad en regio. Waardevol onderzoek van regionale onderzoeksinstituten vinden hun toepassing in de stad. De integratie van studenten is zichtbaar in buurten en wijken waar jongeren steun en advies geven aan hun medebewoners in de vakgebieden waarin ze worden geschoold.

De kwaliteit van onderwijs en de carrièrekansen in de Euregio maken van Maastricht een populaire stad voor onder meer studenten, startups, expats en praktisch geschoolden, die verleid door een uitstekende balans tussen wonen, werken en leven vaker voor deze stad en regio kiezen. Zij bevinden zich in goed gezelschap van hier opgegroeide inwoners die veel minder dan voorheen de stad verlaten vanwege onvoldoende carrièrekansen. Hierdoor is een vitale, wervende arbeidsmarkt ontstaan, een sterke vestigingsfactor voor bedrijven en instellingen. De Brightlands-campusen dragen bij aan de versterking van naamsbekendheid en het innovatief imago van stad en regio.

De slimme, lerende internationale universiteitsstad staat zoals gezegd niet op zichzelf, maar is stevig verankerd in de internationale kennisregio: de Euregio Maas-Rijn. Deze samenhangende en samenwerkende grensoverschrijdende stedelijke agglomeratie heeft binnen een straal van 40 kilometer vijf universiteiten, 150.000 studenten, 250.000 ondernemingen en 11.000 patenten. Dat was in 2018 al zo, maar in 2030 heeft de regio zich ook internationaal krachtig gepositioneerd dankzij het vliegwiel ⁸ dat is ontstaan door onbegrensd samen te werken en te investeren in uitstekende verbindingen.

⁸ Zie ook paragraaf 2.6, de economisch vitale stad.

⁷ Dit zien wij als een concreet onderdeel van de gemeenschappelijke agenda Euregionale vervoersregio, zoals genoemd in paragraaf 2.1.

Doelstellingen 2018-2022

Wat gaan we deze bestuursperiode doen om de geschetste visie op Maastricht als slimme, lerende stad te bereiken? Concrete doelstellingen voor de raadsperiode 2018-2022 zijn:

- Instellen van een onderwijstafel (structureel overleg onderwijsinstellingen) en van daaruit samen met onderwijspartners een Educatieve Agenda Maastricht opstellen en uitvoeren, gericht op onder meer:
  - Vergroten van de gelijke kansen op onderwijs, onder meer door breder bereik van voorschoolse en vroegtijdige educatie en door een actief onderwijsachterstandenbeleid;
  - Meer sturing op de fysieke en inhoudelijke ontwikkeling van Integrale Kindcentra, zodat geleerd wordt van goede en slechte ervaringen van elders en niet telkens opnieuw het kostbare wiel uitgevonden hoeft te worden;
  - Investeren in speciaal en passend onderwijs en in de aansluiting hiervan op regulier onderwijs;
  - Inzetten regelingen ter verbetering van de aansluiting op de arbeidsmarkt vanuit het MBO, zoals het Regionaal Investeringsfonds (RIF) MBO;
  - Bevorderen van de doorstroom binnen het middelbaar onderwijs. Gelet op de krappe arbeidsmarkt verdient ook de doorstroming vanuit VMBO naar MBO extra aandacht;
  - Realiseren van hoogwaardig middelbaar onderwijs op beide Maasoeveren, dat weer door grote groepen scholieren uit Maastricht en regio bezocht wordt;
  - Realiseren van ruime stagemogelijkheden binnen Euregio (grensoverschrijdend).
- Herijken van het integraal huisvestingsplan onderwijsinstellingen, met al vanaf de tekentafel sterke aandacht voor de duurzaamheidsopgave;
- Samen met Universiteit Maastricht en Zuyd Hogeschool via een gerichte aanpak komen tot versterking van het profiel van internationale universiteitsstad in een krachtige Europese kennisregio. De Brightlands campussen daarbij inzetten als imago-versterker;
- In de Haagse lobby samen met de provincie het onderscheidende internationale karakter van onze universiteit als een Europese Universiteit bepleiten;
- Investeren in een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor studenten, startups en expats;
- Ondersteunen van Universiteit Maastricht in de verdere verbreding van haar science-profiel in samenhang met de Brightlands-campussen Chemelot, Smart Services en Maastricht Health;
- Het programma Student en Stad behouden en transformeren naar Studentenstad. De samenwerking hierbinnen verder integreren en intensiveren, vanuit gelijkwaardige posities. Programma richt zich op een krachtige, concrete en integrale uitvoering van onder meer:
  - Integratie van studenten;
  - Voldoende en betaalbare studentenhuysvesting;
  - Het zichtbaar maken en actief promoten van carrièrekansen;
  - Het faciliteren van afgestudeerden in het vinden van een baan, ook over de grens;
  - Passend woningaanbod voor jonge afgestudeerden gericht op behoud voor stad en regio;
  - De positionering (imago en naamsbekendheid) van Maastricht.
- Vergroten van de meerwaarde van onderwijs voor de stad, door kennis en innovatie vanuit onderwijs- en onderzoeksinstellingen toepasbaar te maken in wijken en buurten;
- Voortbouwen aan een onbegrensde Euregionale kennisregio⁹ en het verder uitbouwen en benutten van het Europese profiel van Maastricht in samenwerking met de Provincie Limburg en Universiteit Maastricht;

- Inzet plegen, waaronder gezamenlijke lobby met onder meer de Provincie Limburg, om de Einsteintelecoop als belangrijk gemeenschappelijk project in onze regio te laten landen na een diepgaande impactanalyse;
- Vergroten van wederzijdse kennis en begrip door detachering van medewerkers tussen de verschillende instellingen, de gemeente en medeoverheden;
- Onderzoek naar vestigings- en vertrekmotieven en op basis daarvan concrete doelstellingen formuleren voor het vasthouden van afgestudeerden.

Te ontwikkelen indicatoren 2018-2022

Het nieuwe college krijgt opdracht om een aantal indicatoren voor de slimme, lerende stad te ontwikkelen, onder meer gericht op:

- Percentage Maastrichtse kinderen dat in Maastricht naar school gaat;
- Percentage inwoners dat opleiding volgt;
- Gemiddeld opleidingsniveau;
- Mate van vervroegde schooluitval;
- Mate waarin studenten zich thuis voelen.

⁹ Zie ook paragraaf 2.1, de open stad.

2.5. Gezonde stad

We zien Maastricht als een ontspannen stad en dus als een gezonde stad, van lichaam én geest. Een stad waar rust, en ontspanning kernwaarden zijn, dag en nacht, en waar Maastrichtenaren langer zelfstandig blijven wonen en actief meedoen in de samenleving.

Hoe zien we Maastricht in 2030?

Als een stad waar gezondheid vanuit een positieve, preventieve levensstijl tot een hoog welzijn leidt. En waar nodig de toegang tot de zorg voor Maastrichtenaren laagdrempelig en dichtbij georganiseerd is. De hele gezondheidsketen is goed toegankelijk en samenwerking is op buurtniveau optimaal tussen betaalde professionals en onbetaalde, goed gefaciliteerde mantelzorgers. In deze ontspannen, gezonde stad staan niet de financieringsstromen, maar staat de geïntegreerde aanpak centraal.

In het Maastricht van 2030 richten sport, mobiliteit, duurzaamheid, welzijn en recreatie zich op het stimuleren van bewegen, op zingeving, meedoen en vitaliteit. In een positieve benadering van gezondheid zijn lichamelijke beweging en het actief participeren in maatschappelijke verbanden de belangrijkste preventie van klachten. Dit zorgt ook voor een grote groep vitale inwoners die actief meedoet in de samenleving. Ook in de zorg bloeit een boeket van bewonersinitiatieven, zoals zorgcoöperaties en vitale mantelzorg-netwerken.

De samenwerkende instellingen in de gezondheidsketen bieden in 2030 goede, passende en toegankelijke zorg voor hen die (even) niet mee komen. Focus op preventie door vroegtijdige signalering en opvoedondersteuning, leidt tot fors minder instroom van jeugdigen richting de zorg. Dit danken we aan de samenwerking met kennisinstellingen en ervaringsdeskundige Maastrichtenaren. Daardoor zijn we in 2030 beter in staat om de achterliggende oorzaken van gezondheidsproblemen aan te pakken. Want armoede, jeugdproblematiek, laaggeletterdheid en eenzaamheid, maar ook overlast, hittestress en sociale spanningen kunnen oorzaken zijn van structurele gezondheidsklachten.

Het stadsbrede vervolg op experimenten leidt in 2030 in iedere wijk tot een robuuste, laagdrempelige zorginfrastructuur waarin bewoners goed de weg weten te vinden. Een infrastructuur die ook een antwoord biedt op complexe vraagstukken dankzij een vergaande samenwerking tussen de ketenpartners; professioneel én vrijwillig, sociaal én zorggerelateerd. Het basisprincipe '1 gezin - 1 regisseur - 1 plan' is uitgangspunt en leidt daarbij tot een efficiëntere inzet van mens en middelen.

Iedereen doet mee in de ontspannen, gezonde stad. Maastricht is in 2030 koploper in de toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen, als uitwerking van VN-doelstellingen voor mensen met een beperking. Voor de Maastrichtse ouderen is in verschillende beleidsvelden extra aandacht: bij huisvesting, veiligheidsbeleving, mobiliteit, toegankelijkheid, participatie, communicatie en zorg.

Ook in Maastricht is de autonome landelijke trend zichtbaar dat mensen steeds minder in verenigingsverband sporten. Daarbij zet de verschuiving door van zaal-, veld- en zwemsporten naar duursporten, fitness en wandelen, al dan niet in groepsverband. Vaak gestimuleerd door aansprekende sportevenementen. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt hiermee rekening gehouden, waardoor deze naast lopen en fietsen ook actief uitnodigt tot sporten.

Toch zijn vitale sportverenigingen ook in 2030 onmisbaar als krachtig bindmiddel in de wijk en als een uitnodigende plek voor mensen die als vrijwilliger willen meewerken aan een gezond, sociaal en saamhorig Maastricht. Ze vervullen inmiddels een rol die breder is dan alleen sport, bijvoorbeeld op het vlak van huiswerkbegeleiding, weerbaarheidstraining of buitenschoolse opvang. De verenigingen zijn robuust en onderling versterkend dankzij de ondersteuning van Maastricht Sport met raad, daad, adequate accommodaties en onderlinge kennisuitwisseling.

Doelstellingen 2018-2022

Wat gaan we deze bestuursperiode doen om deze visie op de gezonde stad te bereiken? Concrete doelstellingen voor de raadsperiode 2018-2022 zijn:

- Doorzetten van de ingezette transformatie in het sociaal domein met als uitgangspunt de continuïteit van het basisniveau en dus ook de kwaliteit van de zorg;
- Daaraan gekoppeld de ambitie om het sociaal domein in 2022 financieel in balans te krijgen, binnen de landelijke kaders zoals we die nu kennen;
- Structurele instelling van een sociaal investeringsfonds voor experimenten om te komen tot algemene voorzieningen ten behoeve van maatschappelijke ondersteuning;
- Introductie van alternatieve vormen van aanbesteding, waarbij het te bereiken maatschappelijk effect centraal staat;
- Komen tot verdere ontschotting (financieel en beleidsmatig) binnen het sociaal domein;
- Positieve gezondheidsbenadering met 'wonen, werken, leven in balans' als kernwaarde bij nieuw gezondheidsbeleid, plannen en projecten. Participatie van doelgroepen is daarbij vertrekpunt;
- In het verlengde van de experimenten rond de blauwe zorg een verdere ontwikkeling van een laagdrempelige zorginfrastructuur op wijkniveau, geclusterd met voorzieningen van andere partners;
- In 2020 is de methodiek '1 gezin - 1 plan - 1 regisseur' bij multiproblematiek volledig doorgevoerd;
- Versteving van de regie op de toegang tot en de keten binnen jeugdzorg;
- Opdracht aan partijen tot vergaande samenwerking, onder meer rondom cliëntondersteuning, eenzaamheid, mantel- en respijtzorg;
- Inrichting van een steunpunt mantelzorg als opdracht aan verschillende maatschappelijke dienstverleners;
- Innovatief vermogen van kennisinstellingen in onze stad op het gebied van gezondheid inzetten voor de verbetering van de preventieve gezondheid van onze bevolking;
- Het stimuleren van sporten, bewegen en recreëren als een van de centrale doelstellingen bij de inrichting van de openbare ruimte, onder andere door het plaatsen van speeltoestellen (jeugd) en bewegingstoestellen (volwassenen);
- In samenwerking met de Provincie Limburg de ondersteuning van sportevenementen voortzetten die sportstimulering als effect hebben;
- Bredere inzet van het instrument van borgstelling bij investeringen door sportverenigingen in samenwerking met de Stichting Waarborgfonds Sport;
- Versterking van de ondersteunende en adviserende rol van Maastricht Sport bij verenigingen in hun ontwikkeling naar een bredere maatschappelijke rol.
- Doorpakken op de ingezette transformatie, cultuurverandering en samenwerking van Maastricht Sport met het sociaal domein;
- Optimale toegankelijkheid van gebouwen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is;
- Het integreren van aandacht voor ouderen in verschillende beleidsvelden: huisvesting, veiligheidsbeleving, mobiliteit, toegankelijkheid, participatie, communicatie en zorg.

Te ontwikkelen indicatoren 2018-2022

Het nieuwe college krijgt opdracht om een aantal indicatoren voor de gezonde stad te ontwikkelen, onder meer gericht op:

- Positieve gezondheidsscore;
- Aantal beweegkilometers.

2.6. Economisch vitale stad

Maastricht heeft van oudsher een brede economische basis. Door razendsnelle technologische ontwikkelingen en de onbegrensde Euregionale samenwerking – excelleren door te specialiseren – wordt de kenniseconomie steeds relevanter.

Hoe zien we Maastricht in 2030?

Maastricht is een economisch vitale stad, die door intensieve samenwerking het hart van een Europese topregio is. Alle inwoners profiteren hiervan. De drie Zuid-Limburgse steden, verzekerd van provinciaal partnerschap, werken gezamenlijk en met overtuiging aan hun economie en arbeidsmarkt¹⁰. Deze samenwerking is stevig verankerd in hun begrotingen en organisaties. Zo is een vertrouwenwekkende basis voor gezamenlijke agenda- en coalitievorming met bedrijven en kennisinstellingen ontstaan.

In 2030 is Maastricht dan ook een onlosmakelijk onderdeel van één grote stedelijke agglomeratie met één grenzeloze economie en arbeidsmarkt, waaraan vanuit een gezamenlijke Euregionale agenda wordt gewerkt¹¹. Deze agglomeratie kan de concurrentie aan met andere grote Europese stedenclusters, zonder haar eigenheid, cultuur, tradities en landschappelijke kwaliteiten te verliezen. Binnen deze grensoverschrijdende stedelijke regio kiezen de steden een eigen profiel. Ook hier geldt: excelleren door te specialiseren, en niet meer door te concurreren

Maastricht kent een krachtig midden- en kleinbedrijf (MKB), een robuuste maakindustrie, een bloeiende internationale dienstverlening zoals customer service bedrijven, en een uitnodigend kansrijk klimaat voor nieuwe initiatieven. Deze *smart city* zet data-analyse en voortgaande nieuwe technologische innovaties structureel in om haar leefkwaliteit en gastvrijheid te vergroten.

De geweldige aantrekkingskracht en beleving van de historische binnenstad en herbestemde industriegebieden, maken dat de stad ook in het digitale tijdperk een populaire bezoekersstad blijft. Het centrum is zelfs groter geworden door een aantrekkelijk kralensnoer van projecten, activiteiten, culturele instellingen, winkels en horeca dat Belvédère via het Sphinxkwartier en de Boschstraat verbindt met de Markt, met Wyck, en de Groene Loper.

In samenhang met de andere Limburgse kennisclusters concentreert Maastricht zich rondom de universiteit en Health-campus op een toenemend aantal broedplaatsen en beginnende bedrijven op het gebied van duurzaamheid, zorg en gezondheid. Na hun start groeien ze door op andere locaties in stad of regio.

De krachtige kennisregio heeft met Maastricht een gewild centrum voor congressen in het vernieuwde MECC. Deze is daarmee de aanjager van het zakelijk toerisme waarvan niet alleen de hotelbranche maar de hele stad profiteert.

Iedereen is en blijft welkom, maar in beleid en investeringen focust de stad op een groeiend marktaandeel van het hogere segment in de toeristische markt. De sleutel daarvoor is verblijfsduurverlenging, vooral in de zakelijke markt. Zakelijk verblijf draagt ook bij aan een ontspannen stad, omdat de zakenreiziger meer verspreid over de week de stad bezoekt en daarbij zesmaal meer per dag besteedt dan de dagtoerist.

¹⁰ In lijn met het rapport 'Strategisch actieplan: Randstad Zuid-Limburg' van prof.dr. Luc Soete (maart 2018).

¹¹ Zie ook paragraaf 2.1, de open stad.

Voor de ondernemers in de toeristische sector betekent de inzet op zakelijk verblijf een duurzamer verdienmodel met minder druk op leefbaarheid ¹².

De geschetste economische dynamiek zou onherroepelijk zijn vastgelopen als niet ook tijdig in een alliantie tussen provincie, bedrijven en onderwijs gestuurd was op het voorkomen van een overspannen arbeidsmarkt en een kloof tussen de vraag naar personeel en het regionale aanbod. Belangrijke factor in deze aanpak is de succesvolle arbeidsbemiddeling vanuit een brede aanpak ¹³. Daarnaast is de arbeidsparticipatie van de Zuid-Limburgse bevolking verhoogd. Het onderwijsaanbod sluit goed aan op de vragen van de arbeidsmarkt die mede zijn veranderd door de hoge ambities op het gebied van klimaat en duurzaamheid.

Tot slot heeft het ontgrenzen van de Euregionale arbeidsmarkt geleid tot een enorme vergroting van loopbaanperspectieven, waardoor deze regio talent makkelijker vasthoudt en aantrekt en daardoor sterker staat in de concurrentie met andere regio's.

Doelstellingen 2018-2022

Wat gaan we op deze bestuursperiode doen om deze visie op de economisch vitale stad te bereiken? Concrete doelstellingen voor de raadsperiode 2018-2022 zijn:

- Economische Samenwerking Zuid-Limburg stevig doorzetten, robuust verankeren, ook organisatorisch in een gezamenlijke netwerkorganisatie;
- Aanhaken bij het provinciaal aanvalsplan arbeidsmarkt in een gezamenlijk programma met overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen ter bevordering van een ontspannen arbeidsmarkt;
- Speerpunt daarbinnen: vergroten arbeidsparticipatie;
- De gemeente is, vanuit voorbeeldgedrag, koploper op het gebied van leerwerktrajecten binnen de eigen organisatie.
- Aantrekkelijk vestigingsklimaat voor nieuwe bewoners actief uitdragen in regionaal verband;
- Bevorderen van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor start-ups, broedplaatsen en incubators, onder meer door:
  - aan te sluiten bij de kennisketen gezondheid en zorg en de Health Campus;
  - het bevorderen van doorgroeimogelijkheden in stad of regio;
  - het ter beschikking stellen van (tijdelijk) leegstaand gemeentelijk vastgoed en stroomlijnen van initiatieven in stad en regio die daar kunnen starten en vervolgens doorgroeien.
- Verzilvering van de modernisering van het MECC door versterking van het Maastricht Convention Bureau (MCB) voor het binnenhalen van meer congressen;
- Evaluatie hotelbeleid en het invoeren van regels omtrent Airbnb waaronder een dagenlimiet;
- Kwalitatieve impuls Stationsstraat, onder meer door het autoluwer maken van Wyck;
- Impuls creatieve maakindustrie krijgt een structureel karakter;
- Stimuleren van kansen circulaire economie;
- Samen met partners (waaronder Universiteit Maastricht, Health Campus, Provincie Limburg en CBS) investeren in het *smart city* concept, gericht op het slimmer inzetten van data om met name de leefkwaliteit van de bewoners en de gastvrijheid aan de bezoekers te verhogen;

- Investeren in integrale dienstverlening vanuit de ambtelijke organisatie voor onze ondernemers, groot en klein. Onder meer door het inrichten van accountmanagement op (winkel)straatniveau. De Omgevingswet wordt daarbij aangegrepen als een kans tot verbetering;
- Duurzaamheid en energietransitie benutten als economische kans.

Te ontwikkelen indicatoren 2018-2022

Het nieuwe college krijgt opdracht om een aantal indicatoren voor de economisch vitale stad te ontwikkelen, onder meer gericht op:

- Mate van arbeidsparticipatie;
- Aantal start-ups;
- Europees Innovatie Scorebord.

¹² Zie ook paragraaf 2.7, de aantrekkelijke stad

¹³ Zie ook paragraaf 2.2, de sociale en saamhorige stad

2.7. Aantrekkelijke stad

Maastricht is een aantrekkelijke stad, in de meest letterlijke zin. Een stad die zijn bewoners duurzaam weet te binden, nieuwe bewoners weet aan te trekken en bezoekers weet te boeien. Een bruisende stad, met een vitaal verenigingsleven, een verrassend stedelijk cultureel klimaat met innovatief ondernemerschap en onderscheidende evenementen. De hoofdstad waar Limburg trots op is.

Hoe zien we Maastricht in 2030?

Maastricht is erin geslaagd om de structurele trek van vooral 25-plussers richting Randstad te stoppen. Dat is het gevolg van het consequent werken aan de onbegrensde arbeidsmarkt, de soepele verbindingen binnen de Euregio en tussen de Euregio en de rest van de wereld. Onlosmakelijk daarmee verbonden is het uitdragen van de geweldige balans in wonen, werken en leven, en het unieke, onderscheidende Europese profiel van stad en regio. De stad is daarnaast blijvend aantrekkelijk voor (buitenlandse) studenten en expats.

De kwaliteit van de stad vormt een grote aantrekkingskracht op bewoners en bezoekers. Maastricht blijft vasthouden aan de hoogste standaarden in stadsontwikkeling. Dat is onder meer zichtbaar in Belvédère, de ENCI, in de planstudie Stad en Spoor en de ontwikkelvisie Zuidelijk Maasdal, bij het Tramproject en de Groene Loper.

Een aantrekkelijke stad is ook een ontspannen stad, wat als overkoepelende drijfveer voor onze ambities in alle beleidsvelden terugkomt. Maastricht biedt een gezonde balans tussen wonen en toerisme omdat ze vooral een stad is om in te leven, en niet alleen om

van te leven. Evenementen kunnen rekenen op het draagvlak van de bevolking, omdat ze passen bij het DNA van de stad en door hun locatiekeuze bijdragen aan de leefbaarheid voor alle inwoners.

Een aantrekkelijke, ontspannen stad biedt ontspanning in de vorm van sport, natuur, recreatie en cultuur voor én door alle lagen van de bevolking. Soms op ruwe, rauwe, onverwachte en ongeregelde plekken. Cultureel ondernemerschap wordt gestimuleerd en verenigingen zijn in 2030 goed gefaciliteerd, onder meer door een toegankelijke, multifunctionele middenzaal. De stad maakt zijn unieke en onderscheidende identiteit fier zichtbaar door het permanent uitdragen en exposeren van haar (natuur-) historisch, cultureel en industrieel erfgoed, ook buiten de musea en culturele instellingen. Daarbij horen natuurlijk ook de Maastrichtse taal, tradities en volkscultuur. Want onze rijke historie vormt een inspiratiebron voor de toekomst. Niet alleen op het gebied van kunst en cultuur, maar ook op het gebied van waarden als verdraagzaamheid en vrijheid.

Door blijvend te investeren in cultuur, als uitwerking van een overkoepelende (Eu)regionale cultuuragenda¹⁴ en in nauwe samenwerking met de provincie, is hernieuwd elan ontstaan. Het heeft er ook voor gezorgd dat de hele keten van cultuuronderwijs duurzaam verankerd is met een vitaal professioneel kunstklimaat. De Maastrichtse professionele culturele instellingen staan (inter)nationaal steviger op de kaart, het Theater aan het Vrijthof heeft binnen een gezamenlijke Zuid-Limburgse programmering een herkenbaar en vitaal profiel en is thuisbasis voor de philharmonie zuidnederland.

Het hernieuwd cultureel elan is een wezenlijke vestigingsfactor voor nieuwe inwoners, en daarmee voor bedrijven.

¹⁴ Zie paragraaf 2.1, open stad.

In een aantrekkelijke stad staat de gemeente met al haar diverse bevolkingsgroepen in contact. Transparante, maximale, begrijpelijke en eerlijke communicatie die meertalig haar weg vindt, is daarvoor de basis. Steeds meer digitaal, met maatwerk voor specifieke doelgroepen.

Een ontspannen, aantrekkelijke stad is bovenal een veilige stad. Niet alleen in cijfers, maar ook in beleving. Integrale samenwerking rondom veiligheidsthema's binnen het sociale en fysieke domein is daarbij van wezenlijk belang. Gemeentelijke handhavers en politie zien in goede coördinatie toe op rust en veiligheid in buurten. Deze integrale aanpak houdt ook drugsoverlast en -criminaliteit beheersbaar. De positieve lijn in veiligheidscijfers is in 2030 ook zichtbaar en voelbaar in een positievere veiligheidsbeleving. Door vroegtijdig signaleren en intensieve samenwerking op wijk- en buurtniveau is radicalisering in 2030 vrijwel uitgebannen.

Maastricht, de ontspannen en onbegrensde stad. Daar werkt dit coalitieakkoord aan samen met de bewoners, de bedrijven en instellingen en alle politieke gezindten van deze stad, en met partners in de regio. Daarmee onderscheiden stad en regio zich ook van andere stedelijke agglomeraties waar mensen gestrest raken van congestie, te dure woningen, gebrek aan groen en landschap, wachtlijsten voor zorg en scholen, slechte luchtkwaliteit en onveiligheid. Zo niet in Maastricht waar wonen, werken en leven volledig in balans zijn.

Het consequent werken aan en uitdragen van deze unieke en onderscheidende propositie heeft Maastricht in 2030 tot de top van de meest aantrekkelijke steden van Nederland en West-Europa gebracht. Hiervan profiteren stad én regio.

Doelstellingen 2018-2022

Het geschetste toekomstperspectief van de aantrekkelijke stad leidt tot de volgende doelstellingen voor de raadsperiode 2018-2022:

- Verstevenigen van culturele ketens, samen met partners in de stad en regio, waaronder professionele instellingen en de Provincie Limburg;
  - Doel is onder meer een stevigere positionering en daarmee grotere aantrekkingskracht van deze professionele instellingen;
  - Alsmede de verbinding van amateurs via het kunstvakonderwijs tot professionals op het gebied van onder meer muziek, toneel en dans;
  - Betaalbare en toegankelijke voorzieningen voor amateurs liggen hieraan ten grondslag.
- Meer grip en sturing van het stadsbestuur op de organisatorische en inhoudelijke ontwikkeling – al dan niet gezamenlijk – van de gemeentelijke culturele instellingen Kumulus, Centre Céramique en Natuurhistorisch Museum Maastricht;
- Voor het Theater aan het Vrijthof naast investeringen in gebouw en techniek meer ontplooiingsmogelijkheden voor cultureel ondernemerschap creëren;
- Ter versterking hiervan is regionale krachtenbundeling gewenst en behoort verdere verzelfstandiging tot de mogelijkheden;
- Behouden van de thuisfunctie voor de philharmonie zuidnederland;
- Realisatie van een laagdrempelige, door veel gezelschappen te gebruiken middenzaal, waar mogelijk binnen een bestaande voorziening;
- Maastricht toont zijn rijke verleden, tradities en volkscultuur: presentatie collecties vanuit depots in bestaande gebouwen, naar voorbeeld van de Sphinxgalerij;
- Ambitieuze herbestemming ENCI-gebied, ook vanuit economische optiek (toerisme, natuur en industrie);

- Een educatieve presentatie is hier onderdeel van: natuurhistorie, landschap, cultuur, geschiedenis, in combinatie met vernieuwing van de presentatie van het Natuurhistorisch Museum;
- Maximaal inzetten op een aanvullend en onderling versterkend cultureel aanbod binnen de (Eu)regio, om zo te komen tot een cultureel aantrekkelijke Euregio met daarbinnen Maastricht als bruisende cultuurstad met herkenbaar profiel;
- Speerpunten voor Maastricht hierbinnen:
  - In relatie tot het rijksbeleid cultuur voor Maastricht inzetten op de thema's internationalisering en verbreding van de diversiteit van het publieksbereik;
  - De instellingen daarbij ondersteunen;
  - Voortzetten van het eigen cultuurbeleid waarin de culturele carrières in krachtige cultuurketens centraal staan;
  - Voor iedereen het mogelijk maken en versterken van de verbinding van beginnend talent en amateurs met de professionele podiumkunsten: muziek, toneel en dans;
  - Behoud en versterken van de positie van Maastricht als een van de nationale culturele brandpunten.
- Onderzoek naar en benchmark van regels en voorschriften voor evenementen, gericht op (vermindering) kosten en (vereenvoudiging) procedures voor organisatoren van evenementen;
- Daarbij sturen op evenementenbeleid en -locaties die de leefbaarheid in de stad versterken en de identiteit en het profiel van Maastricht uitdragen;
- Integrale aanpak veiligheid op basis van een nieuw Meerjarenprogramma Veiligheid 2019-2022, met daarbij:
  - Uitbreiding en intensivering van de samenwerking op lokaal en regionaal niveau op het gebied van radicalisering, drugsoverlast, personen met verward gedrag, families met een meervoudige problematiek en kwetsbare jeugd;
  - Versterking van de aanpak van (grensoverschrijdende) ondermijning op lokaal, regionaal en Euregionaal niveau;
  - Extra handhavingcapaciteit voor de groeiende behoefte vanuit wijken en buurten aan een schone, leefbare en veilige directe woon- en leefomgeving;
  - Opstellen van maatregelen voor veilig uitgaan en respectvol en tolerant gedrag.
- Positieve lijn uit veiligheidscijfers actief uitdragen, gericht op hogere veiligheidsbeleving;
- Visie en plan van aanpak meertaligheid gemeentelijke communicatie;
- Mensen optimaal bereiken met de gemeentelijke boodschappen op alle moderne (digitale) manieren, met maatwerk voor mensen zonder toegang tot digitale media;
- De digitale gemeentelijke berichtenservice uitbreiden naar alle bekendmakingen, ook van andere overheden, en deze bij zoveel mogelijk Maastrichtenaars aanbieden;
- Profileren en uitdragen van het gedachtegoed van dit coalitieakkoord: Maastricht als ontspannen stad in een onbegrensde Europese regio. Dit unieke en onderscheidende aanbod van 'wonen, werken, leven in balans' actief positioneren met *Working on Europe* als leitmotiv.

Te ontwikkelen indicatoren 2018-2022

Het nieuwe college krijgt opdracht om een aantal indicatoren voor de aantrekkelijke stad te ontwikkelen, onder meer gericht op:

- Mate van cultuurparticipatie;
- Veiligheidsbeleving;
- Klanttevredenheid vergunningverlening evenementen;
- Beeld (naamsbekendheid en imago) van Maastricht bij bezoekers en (potentiële) bewoners.

3. Financiën

Onder de noemer 'Maastricht, onbegrensd en ontspannen' hebben wij in het vorige hoofdstuk een stevige ambitie voor onze stad geformuleerd. Deze heeft ook een financiële dimensie die in de programmabegroting 2019 nader wordt uitgewerkt.

Dit overzicht kent de volgende opbouw:

- Allereerst wordt als vertrekpunt het saldo van de programmabegroting 2018 gepresenteerd, gevolgd door een overzicht van autonome, wettelijke verplichtingen en reeds genomen besluiten;
- Vervolgens verbinden we indicatieve financiële kaders aan de zeven ontwikkellijnen uit het voorliggend hoofdlijnenakkoord;
- Dit leidt tot een totaalbedrag aan benodigde financiële ruimte voor 2019 tot en met 2022, waarvan aansluitend de dekkingsmogelijkheden worden beschreven;
- We sluiten dit hoofdstuk af met een overzicht van de beschikbare investeringsruimte.

Saldo huidige begroting

Dit saldo werkt bij ongewijzigd beleid door in de prognoses voor de komende jaren en is de basis voor de financiële ruimte. De cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2018.

	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting	-306	-279	134	134

(bedragen x €1000)

Autonome ontwikkelingen

In aanvulling op de in november 2017 vastgestelde begroting is sprake van een aantal recentere autonome en wettelijke verplichtingen en financiële consequenties van eerder genomen besluiten.

	2019	2020	2021	2022
Algemene Uitkering Gemeentefonds	1.981	4.096	6.035	8.000
Omgevingswet	-650	pm	pm	pm
Wegvallende reclame-inkomsten	-300	pm	pm	pm
Wegvallende leges reisdocumenten/inzet callcenter	-265	-265	-265	-265
Ontwikkelingen brandweer/veiligheidsregio		-700	-850	-1.000
Vestingwerken	-250	pm	pm	pm
Veilig Thuis	pm	pm	pm	pm
Spankracht	-960	-960	-960	-960
Ophogen risicobuffer/post onvoorzien				-1.019
Meeropbrengst toeristenbelasting	300	300	300	300
OZB-areaaluitbreiding	100	200	300	400
Niet verlengen overgangsvoorziening 5%-regeling	130	260	390	520
Te dekken autonome en wettelijke ontwikkelingen	86	2.931	4.950	5.976

(bedragen x €1000)

Richtinggevende kaders

In het vorige hoofdstuk hebben wij zeven perspectieven voor de toekomst van onze stad beschreven, met daaraan gekoppeld doelstellingen voor de komende bestuursperiode. Hieraan koppelen we richtinggevende financiële kaders die worden uitgewerkt in de Programmabegroting 2019.

	2019	2020	2021	2022
Open stad (paragraaf 2.1)	-1.200	-1.350	-425	-425
Sociale en saamhorige stad (paragraaf 2.2)	-1.300	-1.250	-825	-825
Duurzame en bereikbare stad (paragraaf 2.3)	-2.125	-1.825	-1.825	-1.825
Slimme, lerende stad (paragraaf 2.4)	-300	-250	-550	-550
Gezonde stad (paragraaf 2.5)	-250	-4.400	-4.750	-4.650
Economisch vitale stad (paragraaf 2.6)	-750	-750	-950	-950
Aantrekkelijke stad (paragraaf 2.7)	-1.565	-1.485	-1.485	-1.485
Creëren extra investeringsruimte			-1.000	-2.000
Te dekken richtinggevende kaders	-7.490	-11.310	-11.810	-12.710

(bedragen x €1000)

Dekking

In onderstaande tabel geven we aan hoe we de bedragen aan autonome ontwikkelingen en richtinggevende kaders van dekking voorzien. Daardoor is het niet nodig de OZB te verhogen.

	2019	2020	2021	2022
>> Saldo begroting	-306	-279	134	134
>> Te dekken autonome en wettelijke ontwikkelingen	86	2.931	4.950	5.976
>> Te dekken richtinggevende kaders	-7.490	-11.310	-11.810	-12.710
Besparing op apparaatskosten, vooral overhead	1.000	2.000	3.500	5.000
Toewerken naar betere kostendekking van onze tarieven voor externe dienstverlening	250	500	750	1.000
In één keer parkeertarieven indexeren voor 4 jaar	600	600	600	600
Incidentele dekking, waaronder (bedrijfs)reserves	5.860	3.500		
Totale dekkingsmogelijkheden	7.710	6.600	4.850	6.600
Saldo nieuwe begroting	0	-2.058	-1.876	0

(bedragen x €1000)

Investeringsruimte

In de begroting 2018 is een beperkte investeringsruimte van €5,5 miljoen aanwezig. Deze ruimte is ontoereikend voor de benodigde investeringen voor het realiseren van de ambities uit dit hoofdlijnenakkoord.

Daarom is in het financiële kader ook rekening gehouden met ruimte voor het dekken van kapitaallasten (rente en afschrijving) van nieuwe investeringen, zoals blijkt uit de post 'creëren extra investeringsruimte' onder het kopje 'richtinggevende kaders'. Met een structurele dekking van €1 miljoen in de exploitatie komt ongeveer €30 miljoen aan investeringskrediet beschikbaar. In 2022 hebben we nog ruimte voor een tweede tranche van €30 miljoen aan investeringsruimte. Mocht dit nog steeds onvoldoende zijn kan overwogen worden onder condities het Vruchtboomfonds in te zetten.

Op deze wijze verwachten we over voldoende investeringsruimte te beschikken voor onze eigen investeringen (denk hierbij aan onderwijshuisvesting) en voor cofinancieringsprojecten met de provincie en het Rijk, zoals duurzaamheids-, mobiliteits- en energieprojecten.

4. Samen verantwoordelijk

De onderhandelende partijen zijn overeengekomen dat Maastricht in de periode 2018-2022 bestuurd wordt door een college dat bestaat uit de burgemeester en zes fulltime wethouders.

De collegeleden zijn samen verantwoordelijk voor de maatschappelijke opgaven uit dit hoofdlijnenakkoord. Ze sturen daarop vanuit hun portefeuilles.

De volgende portefeuille-indeling is in hoofdlijnen overeengekomen. De fijnafstemming vindt plaats na de benoeming van de wethouders in hun eerste collegevergadering.

Burgemeester Annemarie Penn - te Strake

- Algemene en bestuurlijke zaken;
- Europese zaken, (grensoverschrijdende) samenwerking, internationalisering, stedenband Chengdu;
- Integrale veiligheid en openbare orde, toezicht en handhaving;
- Communicatie;
- Positionering Maastricht;
- Vergunningverlening evenementen en terrassen.

CDA (wethouderskandidaat: Vivianne Heijnen)

- Economie en arbeidsmarkt;
- (Eu)regionalisering;
- Wonen;
- Welstand;
- Vergunningverlening;
- Sociale innovatie (burgerparticipatie, activering buurten);
- Smart City;
- 1ste locoburgemeester.

Senioren Partij Maastricht (wethouderskandidaat: Jim Janssen)

- Personeel en organisatie;
- Informatiebeleid en informatiesamenleving;
- Publieke dienstverlening;
- Participatie (sociale zaken, participatie-, armoede- en ouderenbeleid, Podium24);
- Cultuur;
- Cultureel erfgoed (behalve monumenten);
- 2de locoburgemeester.

5. Ondertekening

Met onderstaande handtekeningen onderschrijven de collegevormende partijen CDA, Senioren Partij Maastricht, GroenLinks, D66, VVD en SP de inhoud van het hoofdlijnenakkoord 'Maastricht, onbegrensd en ontspannen'.

Maastricht, maandag 11 juni 2018

Vivianne Heijnen,
namens raadsfractie CDA

Jim Janssen,
namens raadsfractie Senioren Partij Maastricht

Gert-Jan Krabbendam,
namens de raadsfractie GroenLinks

Franca Eurlings,
namens de raadsfractie D66

John Aarts,
namens de raadsfractie VVD

Mara de Graaf - van Haasen,
namens de raadsfractie SP

GroenLinks (wethouderskandidaat: Gert-Jan Krabbendam)

- Duurzaamheid (waaronder milieu, klimaat, energie);
- Ruimtelijke ontwikkeling (stadsontwikkeling, landschap, natuur, water, monumenten, archeologie);
- Mobiliteit;
- Dierenwelzijn;
- 3de locoburgemeester.

D66 (wethouderskandidaat: Bert Jongen)

- Onderwijs;
- Programma Studentenstad;
- Jeugdzorg;
- Sport en recreatie;
- 4de locoburgemeester.

VVD (wethouderskandidaat: John Aarts)

- Financiën;
- Vastgoed;
- Hospitality (waaronder horeca, VVV, centrummanagement, Sahot);
- Evenementenbeleid, kermissen en markten;
- Stadsbeheer;
- Afvalbeleid;
- 5de locoburgemeester.

SP (wethouderskandidaat: Mara de Graaf - van Haasen)

- WMO;
- Welzijn;
- Gezondheid;
- Inburgering;
- Integratie en zorg voor vluchtelingen;
- Diversiteit;
- 6de locoburgemeester.

www.zuidLimburg.nl

High Tech Campus

VDL Nedcar

Fontys

Brightlands Campus Greenport Venlo

e-mine

Sphinxkwartier

Economische Samenwerking Zuid-Limburg

Brightlands Chemelot Campus

Zuyderland

iba

CBS

Brightlands Smart Services Campus

IKEA

DSM

Zuyderland

ZUYD

Medtronic

Brightlands Maastricht Health Campus

MAA

HOTEL

MAASTRICHT UNIVERSITY

WTC

AVANTIS

RACHEN

LIEGE TGV

BRUSSEL 100
KÖLN 88
EINDHOVEN 86
AMSTERDAM 200

RWTH

KÖLN

